SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 305/2021-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [redacted], zastúpenej advokátkou JUDr. Ivetou Ďurčaťovou, Kollárova 35, Martin, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 21 CoP 144/2020-93 z 25. februára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.
Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 20. mája 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 21 CoP 144/2020-93 z 25. februára 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že na Okresnom súde Humenné (ďalej len „okresný súd“) bolo proti sťažovateľke vedené konanie o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Okresný súd na podklade späťvzatia návrhu navrhovateľkou toto konanie uznesením č. k. 8 Ps 61/2018 z 25. júla 2019 (ďalej len „uznesenie o zastavení“) zastavil.

Proti uzneseniu o zastavení podala sťažovateľka odvolanie z dôvodu, že v ňom absentoval výrok o náhrade trov konania. V odvolaní navrhla sťažovateľka uznesenie okresného súdu v časti zastavenia konania potvrdiť a zároveň žiadala, aby jej v plnej sume bola priznaná náhrada trov konania vrátane trov odvolacieho konania.

Krajský súd uznesením č. k. 21 CoP 154/2019 z 30. marca 2020 vrátil vec okresnému súdu na postup podľa § 225 Civilného sporového poriadku, t. j. aby o trovách konania rozhodol doplňujúcim uznesením.

3. Následne okresný súd o trovách konania rozhodol doplňujúcim uznesením č. k. 8 Ps 61/2018-75 zo 17. júla 2020 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) tak, že žiadnemu účastníkovi trovy konania nepriznal. Proti uvedenému uzneseniu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením, ktorým uznesenie okresného súdu potvrdil a trovy odvolacieho konania žiadnemu účastníkovi nepriznal.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia v podstatnom uviedol: *„Z obsahu preskúmavaného spisu je zrejmé, že návrh o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony bol skutkovo argumentovaný agresívnym správaním odvolateľky. Na žiadosť súdu bola v konaní predložená psychiatrická správa o jej zdravotnom stave. Z nej vyplynulo, že odvolateľka je vedená v evidencii psychiatrickej ambulancie s diagnózou bipolárnej afektívnej poruchy, v terajšej epizóde miernej depresie a emočne nestabilnej poruchy osobnosti. Jej zdravotný stav kolíše, úroveň intelektových schopností je však v pásme normy... V konaní o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony možno posudzovanej osobe priznať nárok na náhradu trov konania, ak čelila zjavne bezdôvodnému návrhu na začatie konania. V preskúmavanom prípade návrh vecne prejednaný nebol, a to v dôsledku procesného úkonu jeho späťvzatia zo strany navrhovateľky, učineného po predložení lekárskej psychiatrickej správy o intelektových schopnostiach posudzovanej v pásme normy.*

Každopádne, z predloženej lekárskej správy možno usúdiť, že u odvolateľky sa aj v terajšej dobe môžu vyskytovať prejavy emočnej nestability, ktoré by snáď mohli u jej blízkeho okolia vzbudiť podozrenie o racionalite jej uvažovania, aj v kontexte spôsobilosti na právne úkony. V kontexte uvedeného, návrh na začatie konania odvolací súd nepovažuje za zjavne bezdôvodný, minimálne zo subjektívneho hľadiska navrhovateľky...“

II.
Argumentácia sťažovateľky

4. Ústavnou sťažnosťou sťažovateľka napáda arbitrárnosť, svojvoľnosť a vnútornú rozporuplnosť záverov krajského súdu. Sťažovateľka uviedla, že žiadnym spôsobom nezavinila začatie konania, ktorého predmetom bolo obmedzenie jej spôsobilosti na právne úkony. Zároveň poukázala, že psychiatrická správa, ktorú si vyžiadal okresný súd, jej vôbec nebola doručená.

Podľa názoru sťažovateľky *„Krajský súd v rozpore so zásadou na spravodlivé súdne konanie prehliadol tvrdenie sťažovateľky, že v prípade, ak by návrh bol podaný dôvodne na základe relevantných a pravdivých skutočností, tak by navrhovateľka nevzala svoj návrh späť a už vôbec nie bez uvedenia dôvodu späťvzatia návrhu.“*.

Sťažovateľka zároveň namietala, že krajský súd sa *„náležitým spôsobom“* nevysporiadal s jej argumentmi uvedenými v odvolaní proti uzneseniu okresného súdu. Právne názory krajského súdu považuje za *„strohé“* a *„nepreskúmateľné“*.

III.
Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka o arbitrárnom a nepreskúmateľnom odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorým neboli sťažovateľke priznané trovy konania v konaní o obmedzenie jej spôsobilosti na právne úkony, ktoré bolo na základe späťvzatia zastavené. Sťažovateľka tiež namieta, že krajský súd nezobral do úvahy pri posudzovaní otázky náhrady trov konania všetky okolnosti prípadu.

6. Vo všeobecnosti platí, že spor o náhradu trov konania nedosahuje spravidla sám osebe intenzitu zakladajúcu porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Z judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016) vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky nákladov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o nákladoch konania sa uchyľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novšej judikatúry pozri II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016, III. ÚS 109/2017).

7. Sťažovateľka vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu predostrela predovšetkým skutkovú a právnu argumentáciu, ktorá evokuje, že svoju ústavnú sťažnosť koncipovala, akoby išlo o ďalšie odvolanie. Ústavný súd v tejto súvislosti už viackrát uviedol, že v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nepôsobí ako skutkový súd.

8. Jedinou ústavnoprávne relevantnou námietkou sťažovateľky bola tvrdená arbitrárnosť napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorú odôvodnila tým, že krajský súd nedostatočne, nepreskúmateľne a v rozpore s pravidlami formálnej a právnej logiky odôvodnil svoje rozhodnutie.

9. Vychádzajúc z mantinelov možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, sa ústavný súd oboznámil s tými časťami odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, ktoré boli pre posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti podstatné. Bez potreby ďalšieho citovania príslušných častí odôvodnenia napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje,

že krajský súd jasne a zrozumiteľne vyjadril svoj postoj k otázke, či návrh na obmedzenie sťažovateľkinej spôsobilosti na právne úkony bol podaný zjavne bezdôvodne. Tento záver krajský súd vyvodil zo súdom vyžiadanej lekárskej správy.

Na základe uvedeného krajský súd konštatoval (vychádzajúc najmä z lekárskej správy), že návrh nebol podaný celkom bezdôvodne, a zároveň, že nezistil iný dôvod v zmysle § 55 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) na priznanie trov konania v prospech sťažovateľky (zvážiac aj argument o tvrdenom zištnom úmysle navrhovateľky).

10. Predpokladom postupu podľa § 251 ods. 2 CMP je, že bol podaný zjavne bezdôvodný návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, keď s ohľadom na všetky okolnosti bolo možné usúdiť, že na takéto rozhodnutie neboli dané podmienky. Ak sa však navrhovateľ okolnosti o bezdôvodnosti návrhu objektívne dozvedel až počas prebiehajúceho konania na základe vykonaného dokazovania, nemožno mu túto povinnosť uložiť (SMYČKOVÁ, R., IVANČO, M., JANSKÁ, P., TKÁČOVÁ, B. § 251 [Trovy konania]. In: KOTRECOVÁ, A., SMYČKOVÁ, R., ŠTEVČEK, M., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný mimosporový poriadok.* 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2017, s. 821.).

V súvislosti s argumentom sťažovateľky, že krajský súd nezobral do úvahy všetky okolnosti prípadu, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o náhrade trov konania je závislé len od priebehu prejednávanej veci, nie od iných konaní, ktoré prebiehali či prebiehajú medzi účastníkmi konania.

11. Po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľky nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Nezistil, že by krajským súdom aplikovaný postup pri zistení a hodnotení skutkového stavu veci a pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do napadnutého uznesenia v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Ústavný súd tiež nezistil, že by posudzované rozhodnutie krajského súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnené.

12. Pokiaľ ide o trovy konania, rozhodovanie o trovách konania patrí jednoznačne do výlučnej kompetencie všeobecných súdov. Ako už bolo načrtnuté, právomoc ústavného súdu nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužíva sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Opodstatnenosť ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou zaručených základných práv a slobôd, alebo tiež v prípadoch absencie primeraného zdôvodnenia tohto rozhodnutia všeobecným súdom.

Takéto vybočenie, resp. neodôvodnenosť rozhodnutia však ústavný súd v prípade sťažovateľky nevidel. Z namietaného uznesenia krajského súdu nevyplýva svojvôľa alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

13. *Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti v napadnutom uznesení krajského súdu nezistil pochybenia takej ústavnoprávnej intenzity, aby mohol po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie konštatovať porušenie označených práv, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.*

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. júna 2021

Peter Molnár
predseda senátu